

en la forma *senúks* a Salzedella (Alt Maestr.), 1961; *herba de cent nusos* (DFa), dit a Mall. *herba de cent nusos* (AlcM, s. v. *berba*); l'espècie *Polig. maritimum* es dóna com *ceñuc mari* com a nom val. per Cavanilles (II, 329), fr. *renouée maritime*; planta coneguda més generalment amb noms populars com *passacamins*, *corriola* etc. (veg. Masclans 1981, s. v. *passacamins*). *No diflora*.

¹ Bearn. *nud* o *nut* (Palay), land. *nut*, *nuts*, aranès *nüt*, *nüë* (FEW VII, 171). — ² Han tingut tractament regular it. *nodo*, fr. *noeud*, oc. ant. *no*, mod. *nous*, port. *nó*, variant que s'ha estès també al territori lleonès: ast. occid. *noyu* (*nou* amb *y* antihitàtica, en Vigón); el campidanès *nuu* deu ser catalanisme, car el logud. i el sard septentrional, dialectes menys catalanitzats, tenen *nodu*. JCoromines (DECH IV, 244a60ss.) examina diverses teories suggerides: de Baist (GGr. I, § 23), que pensava en una norma fonètica que no va arribar a imposar-se, en virtut de la qual la *o* es canviava en *u* davant de *-o* final com el cast. *dudo* < DUBITO, *surco* SUCU etc.; explicació que JCoromines rebutja, car el cast. *dudo* i les formes com *dudas*, *duda*, *dudan*, s'expliquen més aviat com semi-cultes, mentre la *u* de *surco* es deu a la influència de la *L* següent (així també en *dulce*, i ant. *duz*). Una altra teoria que postula una variant llatina *NŪDUS, de base indoeuropea tampoc no li sembla acceptable, car en aquest cas hauríem de trobar-ne testimonis ja en llatí o en proto-romànic (no hi ha res d'això en CGL). Alguns han tractat de relacionar el ll. *nōvus* amb a.-al. ant. *knoto*, *knodo* (al. *knoten*), veient-hi una base tipus *GNŪDOS alternant amb *GNŪDON-, GNŪDHON- (del qual vénen les formes germàniques); es podria imaginar una variant llatina *NŪDUS < GNŪDOS, però JCoromines fa constar que els etimologistes llatins s'inclinen a rebutjar aquesta base i a partir d'una arrel diferent NED- o NEDH-, sense *G*-, representada en cèltic i índic (vid. Walde-H. i Ernout-M.). Tampoc no creu que hi pogués haver una confusió amb l'adjectiu *NUDUS* 'nu', car precisament tant el català com el castellà han tractat d'evitar les ambigüitats que resultaven de *nuu* adj. i *nuu* 'nus', creant el cast. *desnudo* enfront de *nudo*, i el català generalitzant *nus* (subst.) en front de *nu* (adj.). JCoromines hi veu només la possibilitat d'un tancament en la forma del plural *nōdī* > cat. ant. *tuit* 'tots', i també en *rūī* > cast. i cat. *fui* etc.), amb la propagació posterior al singular (comp. l'it. *tutto* amb *u* a causa de *tutti*). Crida l'atenció, a més, sobre el fet que *nus* és molt usat en plural (*els nusos dels diis*, *els nusos de les plantes* etc.) i degut a això aquest nombre reacciona amb freqüència sobre el singular; el cas és que la forma catalana *nus* és precisament un plural que ha reemplaçat el singular com mostrem en aquest article. — ³ Hi llegim: «... lo sant ... e-ls correigs e-ls nuls de la ligadura ... ab l'uy (=ull) desliga» (ed. NCL. I, 151.1); la forma provençalitzant *nots* en rima amb *pots* en

Llull, *Poesies*, NCL., 64.294. — ⁴ Aquest diccionari escriu *nubu*, però no ens consta que aquest mot es vagi mai pronunciar amb hiatus. — ⁵ La forma *nuts* que apareix en el *Receptari de Micer Johan*, a. 1466 (Val.) (BABL VII, 412) pot representar *nucs*, atès que en la grafia antiga la *c* i la *t* sovint es confonen. — ⁶ Notem aquests dos darrens usos en la prosa de PCoromines: «Estontolant-se contra les perxes apuntades en el baleig del riu, els daliners, el *nus d'ase* i el *nus de tres* apartaven el llagut cap a la canal» (*Silèn*, cap. XVIII, p. 97b). — ⁷ JCoromines l'anota a Farrera i Tor, 1933. — ⁸ Citem de *Atl. Ling. Pyr.-Or.* (ed. H. Guiter), carta 371; a la zona del nord també apareixen *nuc* i *núzek*. — ⁹ AlcM dóna exemples dels autors com B. Morales, E. Valor; la forma palatalitzada *nyuc* fou usada per Amanci Martínez Ruiz (veg. el glossari de *L'Oncle Canyís*); JCoromines va registrar *senúks* (=cent nucs), flor que té molts «*nuguets*», a Salzedella (Alt Maestr., 1961), veg. dins dels compostos. — ¹⁰ JCoromines registra *Sa Font des nuu* a Lluc en Mascaró, *Corpus*, normalitzat com *Font des Nus*. — ¹¹ Notem que la *-s* final apareix en oc. ant. *nos* al costat de *no* i *not* (avui *nous* a Marsella i Velay), i l'angl. *noose* 'nus de corda' s'explica com un manlleu del fr. antic dialectal. La forma *nuts*, *nus* del llenguadocià (continuació de *not*) i la variant *nüts* del gascò *nüt*, també presenten la *-s*. De fet, l'oc. ant. *not* amb *-t*, ben probablement va resultar d'un canvi de *noðs* (pl.) en *nots*, i d'on singular *not*. Això també explicaria la forma gascona *nüt* < **nūdu*. — ¹² Notem: «és una pena fonda que se'm nua a voltas en lo pit, ennuvolant-se la vista» (Genís, *Julita*, p. 87). — ¹³ Segons AlcM, *ennuar-se* 'ennuegar-se', 'torbar-se en la conversa' és usat avui a Mallorca. — ¹⁴ JCoromines 1962 va registrar a Museros «tot *nugaet*» en el sentit de 'tot ben rimat' en referència als escrits d'un poeta local; «un caçador amb el gos *nugat*» (BÀrtola, *Elegies*, 19, any 1928). — ¹⁵ Així en el glossari de *L'Oncle Canyís* d'A. Martínez Ruiz, que era de Mondver, prop d'Alacant. A la zona Ènguera-Canal de Navarres, no llunyana, hom diu (*a*)*ñugar*, i *ñugo*. — ¹⁶ AlcM dóna el seu sentit com 'carregat de nusos', però el mot no sembla ser relacionat amb *nus*; notem, a més, el següent exemple de Llull: «lo cors, qui en primer era *nualós* e pererós, fa ésser diligent en aqueles coses la ànima lo fa treballar» (*Doct. Puer.*, ed. NCL., p. 216.33, en ms. O *nuuayós*, manuscrit que té altres casos de *y = ll*); G. Schib en nota ho entén com 'engavanyat', 'impedit', 'entrebanat'; doncs, *nualós* és grafia imperfecta per *nuaylós* = *nuallós*, i per tant relacionat amb l'oc. ant. *nualbós* adj. «paresseux, indolent», *nualba* «paresse, indolence, maladie» (PDPF). Però aquests mots vénen en part, o en tot, del ll. *NŪGAE* 'coses insignificants, destorbs' per mitjà d'un adj. neutre *NUGALIA* (amb *-d-* esperaríem *-x-* en occità). — ¹⁷ Laborde dóna *s'enoujar* «s'étrangler en avalant un noyau, un os» (*noujau* «noyau»); possibles representants de **INNODICARE* en való, fr. or., fr. a., Tilan-